

Dokument s plenarne sjednice

B9-0086/2024

16.1.2024.

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen sljedom izjava Vijeća i Komisije

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o stanju u Mađarskoj i zamrznutim sredstvima EU-a
(2024/2512(RSP))

Isabel Wiseler-Lima, Petri Sarvamaa, Monika Hohlmeier, Jeroen Lenaers
u ime Kluba zastupnika PPE-a

Thijs Reuten, Eider Gardiazabal Rubial, Domènec Ruiz Devesa, Birgit Sippel, Matjaž Nemec, Juan Fernando López Aguilar, Cyrus Engerer, Sylvie Guillaume, Eero Heinäluoma, Isabel Santos

u ime Kluba zastupnika S&D-a

Moritz Körner, Katalin Cseh, Sophia in 't Veld

u ime Kluba zastupnika Renew

Gwendoline Delbos-Corfield, Daniel Freund

u ime Kluba zastupnika Verts/ALE-a

Younous Omarjee, Malin Björk

u ime Kluba zastupnika The Left

B9-0086/2024

o stanju u Mađarskoj i zamrznutim sredstvima EU-a (2024/2512(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), posebno njegov članak 2., članak 4. stavak 3. te članak 7. stavak 1.,
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”),
- uzimajući u obzir Europsku konvenciju o ljudskim pravima i njezine protokole,
- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,
- uzimajući u obzir međunarodne ugovore o ljudskim pravima Ujedinjenih naroda i Vijeća Europe,
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Vijeća od 22. prosinca 2021. o izmjeni Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027. (COM(2021)0569),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije¹ („Uredba o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava”),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost² (Uredba o RRF-u),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike³ (Uredba o zajedničkim odredbama),
- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o vladavini prava u Mađarskoj, posebno

¹ SL L 433 I, 22.12.2020., str. 1.

² SL L 57, 18.2.2021., str. 17.

³ SL L 231, 30.6.2021., str. 159.

one od 12. rujna 2018.⁴, 8. srpnja 2021.⁵, 15. rujna 2022.⁶, 16. siječnja 2020.⁷, 24. studenoga 2022.⁸ i 1. lipnja 2023.⁹,

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. lipnja 2023. naslovljenu „Revizija u sredini programskog razdoblja višegodišnjeg financijskog okvira za 2021. – 2027.“, (COM(2023)0336),
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 3. listopada 2023. o prijedlogu revizije višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. u sredini programskog razdoblja¹⁰,
 - uzimajući u obzir poglavlja o Mađarskoj u godišnjim izvješćima Komisije o vladavini prava, posebno onima za 2021., 2022. i 2023.,
 - uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da se Unija temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina, koje su utvrđene u članku 2. UEU-a, koje se odražavaju u Povelji i koje su uvrštene u međunarodne sporazume o ljudskim pravima;
- B. budući da država članica mora poštovati vrijednosti iz članka 2. UEU-a kako bi uživala sva prava koja proizlaze iz primjene Ugovorâ; budući da u skladu s člankom 7. UEU-a Unija može procijeniti postoji li očiti rizik od teškog kršenja vrijednosti iz članka 2. ili utvrditi da država članica teško i trajno krši vrijednosti iz članka 2.;
- C. budući da se vladavina prava u Mađarskoj već nekoliko godina pogoršava, što je rezultat sustavnog djelovanja njezine vlade; budući da na tu situaciju nije na prikladan način odgovoreno, da i dalje postoje mnogi problemi i da se i dalje pojavljuju mnoga pitanja; budući da se položaj različitih ranjivih skupina, posebno žena, LGBTIQ+ osoba, Roma, migranata, tražitelja azila i izbjeglica posljednjih godina znatno pogoršao te da se i dalje suočavaju s kršenjima temeljnih prava i da ih neovisne institucije ne mogu ili ne žele zaštititi; budući da zbog nepostojanja vladavine prava mađarska vlada kontrolira državne i privatne medije i kontinuirano zloupotrebljava zakone o radu i do

⁴ Rezolucija Europskog parlamenta od 12. rujna 2018. o prijedlogu kojim se Vijeće poziva da, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, utvrdi da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija (SL C 433, 23.12.2019., str. 66.).

⁵ Rezolucija Europskog parlamenta od 8. srpnja 2021. o povredama prava EU-a i prava građana pripadnika zajednice LGBTIQ u Mađarskoj nakon izmjena zakona koje je donio mađarski parlament (SL C 99, 1.3.2022., str. 218.).

⁶ Rezolucija Europskog parlamenta od 15. rujna 2022. o Prijedlogu odluke Vijeća o utvrđivanju, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija (SL C 125, 5.4.2023., str. 463.).

⁷ Rezolucija Europskog parlamenta od 16. siječnja 2020. o saslušanjima u tijeku u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a u pogledu Poljske i Mađarske (SL C 270, 7.7.2021., str. 91.).

⁸ Rezolucija Europskog parlamenta od 24. studenoga 2022. o procjeni poštovanja uvjeta vladavine prava u Mađarskoj u skladu s Uredbom o uvjetovanosti i trenutačna situacija u pogledu mađarskog plana za oporavak i otpornost (SL C 167, 11.5.2023., str. 74.).

⁹ Rezolucija Europskog parlamenta od 1. lipnja 2023. o povredama vladavine prava i temeljnih prava u Mađarskoj i zamrznutim sredstvima EU-a (SL C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj>).

¹⁰ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0335.

uništavanja okoliša koji su ionako blagi;

- D. budući da je 3. svibnja 2023. mađarska Nacionalna skupština donijela paket pravosudnih reformi bez odgovarajućeg parlamentarnog nadzora ili javnog savjetovanja; budući da se tim paketom, unatoč naknadnim izmjenama, ne preispituju nedavna politička imenovanja na najvišim razinama pravosudnog sustava te zemlje;
- E. budući da je 12. prosinca 2023. mađarska Nacionalna skupština donijela paket za „zaštitu nacionalnog suvereniteta” bez odgovarajućeg parlamentarnog nadzora ili javnog savjetovanja; budući da se tim paketom izvršnoj vlasti pruža još više mogućnosti za ušutkavanje i stigmatiziranje neovisnih glasova i protivnika;
- F. budući da je Mađarska jedan od najvećih primatelja sredstava EU-a (dodijeljeno joj je više od 32 milijarde EUR u skladu s Uredbom o zajedničkim odredbama i Europskim instrumentom za oporavak NextGenerationEU u sklopu trenutačnog višegodišnjeg financijskog okvira (VFO)); budući da pogoršanje stanja vladavine prava u Mađarskoj predstavlja znatan rizik za zaštitu financijskih interesa Unije i izvršenje proračuna EU-a u Mađarskoj;
- G. budući da je Uredba o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava od iznimne važnosti jer je jedan od najučinkovitijih instrumenata kojim se omogućuje zaštita proračuna EU-a;
- H. budući da je Vijeće 15. prosinca 2022. donijelo Provedbenu odluku (EU) 2022/2506 o mjerama za zaštitu proračuna Unije od kršenja načela vladavine prava u Mađarskoj¹¹; budući da Komisija, u skladu s Uredbom o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava, prati provedbu korektivnih mjera koje je Mađarska predložila tijekom postupka u okviru Provedbene odluke Vijeća (EU) 2022/2506; budući da mjere uključuju suspenziju 55 % proračunskih obveza u okviru triju operativnih programa kohezijske politike, kao i zabranu preuzimanja pravnih obveza sa zakladama od javnog interesa osnovanima na temelju mađarskog Zakona IX. iz 2021. ili bilo kojim subjektom u vlasništvu takve zaklade od javnog interesa; budući da je Komisija u prosincu 2023. ponovno ocijenila stanje Mađarske i potvrdila da je rizik za proračun Unije ostao nepromijenjen od prosinca 2022. te da mjere Vijeća ne bi trebalo ni prilagođavati ni ukidati;
- I. budući da je Vijeće 15. prosinca 2022. donijelo provedbenu odluku o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Mađarske, u kojoj je utvrđeno nekoliko ključnih etapa koje bi trebalo učinkovito provesti prije podnošenja prvog zahtjeva za isplatu; budući da je Vijeće 7. prosinca 2023. donijelo provedbenu odluku o odobrenju izmijenjenog plana za oporavak i otpornost Mađarske, uključujući poglavlje o planu REPowerEU;
- J. budući da je Komisija 22. prosinca 2022. donijela Sporazum o partnerstvu s Mađarskom; budući da je Komisija također odobrila nekoliko operativnih programa, uz upućivanje na nekoliko horizontalnih i tematskih uvjeta koji omogućuju provedbu; budući da je Komisija zaključila da Mađarska ne ispunjava horizontalni uvjet koji omogućuje provedbu Povelje u području neovisnosti pravosuđa i odredbi nekoliko zakona koji predstavljaju ozbiljan rizik za prava pripadnika skupine LGBTIQ+, akademsku slobodu i pravo na azil; budući da je Mađarska u svojoj samoprocjeni zaključila da ne ispunjava nekoliko tematskih uvjeta koji omogućuju provedbu i da je

¹¹ SL L 325, 20.12.2022., str. 94.

Komisija to primila na znanje; budući da se horizontalni i tematski uvjeti koji omogućuju provedbu moraju poštovati tijekom cijelog programskog razdoblja kako bi se rashodi nadoknadili iz proračuna EU-a;

- K. budući da je Komisija 13. prosinca 2023. donijela odluku u kojoj smatra da je horizontalni uvjet koji omogućuje provedbu Povelje ispunjen u području neovisnosti pravosuđa; budući da usvajanje te odluke znači da mađarske vlasti mogu početi tražiti povrat sredstava u iznosu do približno 10,2 milijarde EUR iz europskih strukturnih i investicijskih fondova;
- L. budući da Europsko vijeće 14. i 15. prosinca 2023. nije postiglo jednoglasnu odluku o izmjeni VFO-a za razdoblje 2021. – 2027.; budući da je taj neuspjeh navodno posljedica protivljenja mađarskog premijera; budući da neuspjeh u postizanju dogovora o reviziji VFO-a ozbiljno ugrožava kontinuitet i predvidljivost financijske pomoći koju EU dodjeljuje Ukrajini, što ima ozbiljne strateške posljedice za EU;
- M. budući da se Mađarska, prema relevantnim pokazateljima, tijekom proteklog desetljeća pretvorila u hibridni režim izborne autokracije;
1. ponavlja zaključke, zabrinutost i preporuke iznesene u svojim prethodnim rezolucijama o stanju vladavine prava i temeljnih prava u Mađarskoj; osuđuje namjerne, kontinuirane i sustavne napore mađarske vlade da potkopa temeljne vrijednosti EU-a sadržane u članku 2. UEU-a; duboko je zabrinut zbog daljnjeg narušavanja demokracije, kao i pogoršanja stanja vladavine prava i temeljnih prava u Mađarskoj od donošenja rezolucije Parlamenta od 15. rujna 2022., a posebno zbog nedavnog donošenja paketa mjera za „zaštitu nacionalnog suvereniteta”; podsjeća da je mađarska vlada isključivo odgovorna za ponovnu uspostavu usklađenosti s pravom EU-a i poštovanje vrijednosti sadržanih u članku 2. UEU-a;
 2. duboko žali zbog toga što Vijeće nije uspjelo ostvariti bitniji napredak u tekućim postupcima u okviru članka 7. stavka 1. UEU-a; ponovno poziva Vijeće da razmotri sve nove događaje koji utječu na vladavinu prava, demokraciju i temeljna prava; ponovno poziva Vijeće da razmotri preporuke u kontekstu tog postupka; ističe da Vijeće dijeli odgovornost za zaštitu vrijednosti sadržanih u članku 2. UEU-a te da bi neuspjeh u tome imao dugotrajne i potencijalno štetne posljedice; poziva Europsko vijeće i države članice da poduzmu mjere i utvrde krši li Mađarska teško i trajno vrijednosti EU-a u skladu s člankom 7. stavkom 2. UEU-a; insistira na tome da se poštuju uloga i nadležnosti Parlamenta;
 3. oštro osuđuje postupke mađarskog premijera, koji je odlučio blokirati odluku o ključnoj reviziji VFO-a, uključujući paket pomoći za Ukrajinu, uz potpuno nepoštovanje i kršenje strateških interesa EU-a; smatra da se takvim postupcima krši načelo lojalne suradnje, kako je utvrđeno u Ugovorima; ističe činjenicu da Unija ni na koji način neće pokleknuti pred ucjenama i trgovati svojim strateškim interesima i interesima svojih saveznika i tako se odreći svojih vrijednosti; odlučno ustraje na potrebi za hitnim i ciljanim jačanjem VFO-a kako bi se zadovoljile potrebe građana i ispunile političke obveze koje su već preuzete, uključujući financiranje Ukrajine; poziva Europsko vijeće da hitno postigne dogovor o takvom stajalištu na izvanrednom sastanku na vrhu 1. veljače 2024.;

4. pozdravlja komunikaciju Komisije od 13. prosinca 2023. u kojoj se potvrđuje da je rizik za proračun Unije ostao nepromijenjen od prosinca 2022., čime se produljuju mjere donesene u skladu s Uredbom o uvjetovanosti; smatra da to potvrđuje prethodnu zabrinutost i preporuke Parlamenta o tom pitanju; ponavlja svoj poziv Komisiji da zajamči da krajnji primatelji ili korisnici sredstava EU-a ne budu lišeni tih sredstava, kako je utvrđeno u Uredbi o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava; ističe da su mjere za borbu protiv kršenja vladavine prava ključne za povećanje povjerenja građana u EU;
5. izražava žaljenje i ponovno izražava ozbiljnu zabrinutost zbog odluke Komisije u kojoj je zaključila da je horizontalni uvjet koji omogućuje provedbu Povelje ispunjen u području neovisnosti pravosuđa, čime se mađarskim vlastima omogućilo da podnesu zahtjeve za povrat sredstava u iznosu do približno 10,2 milijarde EUR bez odgovarajućih kontrolnih mehanizama ili postupaka javne nabave kako bi se zajamčilo dobro financijsko upravljanje i zaštita proračuna EU-a; smatra da je ta odluka politički u suprotnosti s odlukom o produljenju mjera donesenih u skladu s Uredbom o uvjetovanosti i izražava razočaranje zbog toga što Parlament nije bio primjereno obaviješten tijekom postupka; naglašava da je Komisija zadužena za neovisnu i objektivnu procjenu usklađenosti Mađarske s primjenjivim zakonodavstvom, bez ugrožavanja demokracije, vladavine prava i temeljnih prava; smatra da Mađarska čak ni nakon nedavnih reformi ne ispunjava standard neovisnosti pravosuđa utvrđen u Povelji, kako su naveli mađarski i međunarodni stručnjaci, jer se donesenim mjerama ne osiguravaju dostatne zaštitne mjere protiv političkog utjecaja te se one mogu zaobići ili upotrijebiti na neodgovarajući način; posebno je zabrinut zbog toga što i dalje postoje prepreke za upućivanje zahtjeva za prethodnu odluku, problemi s raspodjelom predmeta u Kúriji i manjkav sustav za imenovanje predsjednika Kúrije; potiče Komisiju da zajedno s odlukom dostavi detaljno pisano obrazloženje; poziva Komisiju da preispita svoju odluku, posebno u svjetlu nacionalnih mjera koje su poduzete nakon njezinog donošenja, te da ne isplati sredstava sve dok se u potpunosti ne provede cjelokupno relevantno zakonodavstvo i dok se donesene mjere ne pokažu učinkovitima u praksi;
6. ponavlja svoje prethodne pozive Komisiji da osigura da se mađarskim vlastima ne izvršavaju plaćanja u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost sve dok ključne etape (uključujući one koje se nazivaju „super ključne etape”) i ciljne vrijednosti povezane s prvim plaćanjem ne budu ostvarene u zadovoljavajućoj mjeri i dok se ne dokaže njihova održivost u praksi; smatra da trenutni mehanizmi revizije i kontrole koje su mađarske vlasti uvele ubrzanim postupkom kako bi se ispunili potrebni kriteriji za reformu pravosuđa moraju pokazati konkretne, održive i provjerljive rezultate u praksi, posebno u pogledu rješavanja sustavnih pitanja, prije isplate sredstva EU-a; poziva Komisiju da provede novu ažuriranu procjenu stanja neovisnosti pravosuđa u Mađarskoj, posebno s obzirom na razvoj događaja nakon donošenja odluke;
7. naglašava da mađarske vlasti moraju pojedincima, poduzećima, civilnom društvu, nevladinim organizacijama te lokalnim i regionalnim vlastima zajamčiti jednake mogućnosti pristupa financijskim sredstvima EU-a te osigurati neovisan sudski nadzor, kao i nepristrane i učinkovite mehanizme za podnošenje pritužbi; osuđuje prijavljene sustavne diskriminirajuće prakse protiv akademske zajednice, novinara, političkih stranaka i civilnog društva, kao i poduzeća u određenim sektorima; žali zbog politički motiviranih poslovnih praksi koje daju nepoštenu prednost konkurentima, netransparentnih i manipuliranih postupaka javne nabave, ponuda za preuzimanje koje

nude vlada i subjekti povezani s premijerom te korištenje sredstava EU-a za obogaćivanje političkih saveznika vlade u suprotnosti s pravilima EU-a o tržišnom natjecanju i javnoj nabavi; naglašava da je vladavina prava ključna za funkcioniranje jedinstvenog tržišta u EU-u;

8. ističe važnu ulogu predsjedništva Vijeća u poticanju rada Vijeća na zakonodavstvu EU-a, jamčenju kontinuiteta programa EU-a i predstavljanju Vijeća u odnosima s drugim institucijama EU-a; postavlja pitanje hoće li će mađarska vlada moći vjerodostojno ispuniti tu zadaću 2024. s obzirom na svoju neusklađenost s pravom EU-a i vrijednostima sadržanima u članku 2. UEU-a, kao i s načelom lojalne suradnje; podsjeća da bi u nekim slučajevima predsjednika Europskog vijeća mogao zamijeniti član Europskog vijeća koji predstavlja državu članicu koja obnaša šestomjesečnu dužnost predsjedanja Vijećem; traži od Vijeća da što prije pronade odgovarajuća rješenja za ublažavanje tih rizika; podsjeća da Parlament može poduzeti odgovarajuće mjere ako se takvo rješenje ne pronade; poziva predsjednika Vijeća i države članice da odmah pokrenu postupke za reformu proces donošenja odluka u Vijeću kako bi se zaustavila zlorporaba prava na veto i ucjene u Europskom vijeću i drugim europskim institucijama;
9. naglašava da se mjere potrebne za oslobađanje sredstava EU-a, kako su definirane relevantnim odlukama donesenima u skladu s Uredbom o zajedničkim odredbama, Uredbom o Mehanizmu za oporavak i otpornost i Uredbom o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava, moraju smatrati jedinstvenim, cjelovitim paketom te da plaćanja ne bi trebala biti izvršena čak i ako je ostvaren napredak u jednom ili više područja, ali i dalje postoje nedostaci u drugom; i dalje je predan osiguravanju da sredstva EU-a dopru do mađarskog stanovništva nakon što se ispune uvjeti, među ostalim izravnim financiranjem lokalnih i regionalnih vlasti te civilnog društva te naglašava da mađarska vlast snosi isključivu odgovornost za trenutačnu situaciju;
10. ponovno poziva Komisiju da u potpunosti iskoristi instrumente dostupne za suočavanje s očitom opasnošću da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Unija, u prvom redu financijske mjere i ubrzane postupke zbog povrede prava, zahtjeve za privremenu pravnu zaštitu pred Sudom EU-a i tužbe uslijed neprovedbe presuda Suda; očekuje brzo djelovanje nakon donošenja paketa mjera za „zaštitu nacionalnog suvereniteta”;
11. nalaže svojem Odboru za pravna pitanja da što prije poduzme potrebne korake u vezi s odlukom Komisije o odmrzavanju 10,2 milijarde EUR, među ostalim da pravnoj službi podnese zahtjev za analizu u skladu s člankom 149., s ciljem preispitivanja zakonitosti Odluke C(2023) 9014 pred Sudom Europske unije, u skladu s člankom 263. Ugovora o funkcioniranju Europske unije; podsjeća na mogućnost da Parlament upotrijebi bilo koju od pravnih i političkih mjera koje su mu na raspolaganju ako Komisija oslobodi sredstva prije nego što kriteriji budu ispunjeni ili ako ne osigura potpunu provedbu relevantnog zakonodavstva, uzimajući u obzir svoju odgovornost da djeluje kao čuvarica Ugovorâ i štiti financijske interese EU-a; podsjeća da je Komisija politički odgovorna Parlamentu;
12. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, vladama i parlamentima država članica, Vijeću Europe, Organizaciji za europsku sigurnost i

suradnju i Ujedinjenim narodima.